



Bindal kommune

Ordføreren

Fylkesmannen i Trøndelag
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Vår ref:
2018/189-3

Arkivkode
L34

Saksbehandler
Knut Toresen

Dato
14.05.2018

Utredning av grensejustering Austra - innspill fra Bindal kommune

Det vises til brev fra Fylkesmannen i Trøndelag av 26.04.18, der det bes om innspill på 9 spørsmål. Bindal kommune avgir følgende svar:

- 1) **Beskriv det aktuelle området for deres kommune på Austra mht areal, innbyggere (fordelt på alder), husstander, fritidsboliger, næringsliv, kirker, kommunal infrastruktur/tjenester mv.**

Austra har et flatemål på 88 km² og 221 innbyggere på tidspunktet for rapport fra PwC. Bindals del av Austra er på ca 32 km² og 127 innbyggere (tall fra 2018). Over 60 % av innbyggerne på Austra bor i Bindal kommune.

Alderssammensetning pr. dato:

Årsklasse	Antall
0-1	1
2-5	5
6-15	9
16-22	13
23-66	71
67-79	20
80-89	7
90+	1

Det er 59 boliger/våningshus og 47 fritidsboliger i Bindals del av Austra.

På Bindals del av Austra er det 37 landbrukseiendommer med til sammen 1596 dekar jordbruksareal i drift. Det er 4 jordbruksforetak som søker om produksjonstilskudd.

Postadresse:
Oldervikveien 5
7980 TERRÅK
E-post:
postmottak@bindal.kommune.no

Besøksadresse:
Oldervikveien 5, 7980 Terråk

Internett:
www.bindal.kommune.no

Telefon: 75 03 25 00

Bankkto.: 4651 07 01224
Org.nr.: 964 983 380

- 1 grisproduksjonsbruk
- 1 sauebruk
- 5 bruk med ren planteproduksjon, i hovedsak gress.

Dersom Bindals del av Austra blir overført til en annen kommune, vil det medføre at landbrukskriteriets betydning for rammetilskuddet for Bindal blir redusert, og kommunen får dermed mindre i overføring fra Staten over rammetilskuddet. Det blir noe mindre oppgaver for landbruksforvaltningen i kommunen, men redusert oppgavemengde står ikke i forhold til reduksjonen i rammeoverføringer. Indeksen for landbrukskriteriet vil endre seg fra 0,00166 til 0,00149 ved bortfall av Austra. I kroner utgjør dette 100 000,- i inntektstap, i følge prognosemodellen (fakta fra 2016).

På Austra finnes følgende næringsliv i tillegg til landbruket:

- Joker Bogen (Bartnes Eftf.) - dagligvarebutikk
- Bogen AS, verksted og bensinstasjon
- Kjella Fiskemottak, hvor det er 15 aktive fiskere fra Bindal, Sømna og Nærøy som leverer fisk. 4 av disse bor på Austra. I tillegg til flere som leverer på fritidskvote.
- Bogen Feriehus – turistvirksomhet
- Gårdsslakteri på Nord-Opdal under oppføring
- Entreprenør Trond Harry Aune
- Brunesset Camping

I forbindelse med arbeidet med arealdelen er vi kjent med at det er planer om å utvide virksomheten ved Brunesset Camping. En ny turistvirksomhet på Møllerøya på Austra er under utredning.

Det ligger 2 etablerte hyttefelt i Bindal kommunes del av Austra i tillegg til en del spredt fritidsbebyggelse for øvrig. Disse bidrar til å styrke driften for eksisterende næringsliv som butikk og bensinstasjon.

Bindal Kraftlag SA

For Bindal Kraftlag SA betyr et eventuelt bortfall av Austra (forutsetter at konsesjonsgrensen blir justert), et bortfall av ca. 111 abonnenter. Og ca. 1,75 GWh reduksjon i salg som i prosent utgjør ca.7,6% av omsetningen (tall pr. 2016).

Kraftlaget sysselsetter i dag 9 personer, og studier og forskning viser at energibransjen står for en indirekte sysselsetning på 2,5. En grensejustering kan være med å påvirke grunnlaget for framtidig drift.

7,6 % av omsetningen betyr mindre konsesjonskraftinntekter for Bindal kommune fra avtale med Bindal Kraftlag SA. Pr. i dag er det en avtale med Nordland fylkeskommune der fylkeskommunen selger overskuddskraften som ikke benyttes i Bindal. Bindal kommune får 50 % av inntektene av salget. Dette betyr at omtalte 1,75 GWh i så fall blir solgt av fylkeskommunen.

Veier

Bindals del av Austra har minimalt med kommunal veg: ca 500m har fast dekke, (Øya boligfelt). I tillegg er det anlagt ca 2600m jordbruksveier hvor Bindal kommune pr. i dag har videreført vedlikeholdsplikten.

Driftsutgifter knyttet til sommer- og vintervedlikehold ligger på ca 100.000,-.

Skogbruk:

Totalt representerer alle kommunene (Austra), tilsammen ca. 25 000 dekar produktivt skogareal. For Bindal kommunes del av Austra er det registrert 56 eiendommer med produktivt skogareal på tilsammen ca. 14 500 dekar.

Ved en årlig tilvekst på 2,5-3 % vil det være mulig å hogge (minimum) ca. 3000 m³/år for Bindalsdelen av Austra. Dette representerer en stipulert bruttoverdi på ca. 1 mill.kr. Arbeidsoppgaver med tilplanting, ungskogpleie generelt og veibygging vil fortsatt representere betydelige verdier fram i tid, men er vanskelig å tallfeste. Disse arbeidsoppgavene utløser betydelige tilskuddsmidler, og vil utløse viktige sysselsettingstiltak fram i tid. Det er registrert 2 bygdesager for Bindals vedkommende (Kjærstad og Nord-Horsfjord).

Vilt:

Austra er i dag et eget bestandsplanområde (storviltområde) inndelt i 5 jaktfelt. Det er Bindal kommune som administrerer viltforvaltningen for hele området.

Hele området har et tellende/godkjent elgareal på tilsammen 56700 dekar og har en samlet tildeling på 25-30 dyr pr.år.

Bindal's andel av dette utgjør ca. 25000 dekar og en tildeling på ca. 10 – 15 dyr. Inntektsmessig utgjør dette rundt kr 5000.- i fellingsavgift, men jakt genererer gode inntekter ved utleie mm.

Konsekvenser vedrørende skog og vilt:

Administrativt utgjør Bindals andel av Austra ca. 30 dagsverk, slik situasjonen er i dag.

Når det gjelder merverdiavgift og tilskuddsordninger for landbruket vises det til rapport fra Telemarksforskning og utredning fra PwC.

2) Kommunale tjenester for innbyggerne i deres kommune i det aktuelle området.

Hvilke tjenester er det snakk om og hvordan tilbys de i dag?

Kommunen leverer følgende tjenester på Austra:

Barnehage, SFO, skole for ungdomstrinnet pr. dato, hjemmesykepleie, hjemmehjelp, BPA, avlastning, støttekontakt, veivedlikehold, kommunalt vannverk, avløp, renovasjon og feiing.

OPPVEKST OG KULTUR

Bindal barnehage avd. Kjella

Drift - 9 barn – inkludert ett barn fra Nærøy 1.687.000,-

Personell i Bindal barnehage avd. Kjella:

Bemanningsmessig har vi pr i dag følgende:

- avd.leder/ped.leder = 100 %

- assistenter i 100 – 80 – 20 -26 = til sammen 226 %

Skoleskyss/spesialpedagogiske tiltak

8 elever bor i Austra-området og har sin skolegang ved Bindalseidet skole og Terråk skole

Spesialpedagogiske tiltak 743.000,-

Skoleskyss 124.000,-

Bygdekino 20.000,-

Total sum 2.574.000,-

Kjella skole ble midlertidig lagt ned høsten 2015. Denne skolen er nå midlertidig i bruk på bakgrunn av bygging av ny skole/hall på Terråk. Dette betyr at alle ungdomsskoleelevene på Terråk skole har sin undervisning på Kjella skole i skoleårene 2017/2018 og 2018/2019. Dette gjelder to elever på Austra.

HELSE OG VELFERD

Nedenstående informasjon om helse/velferd ble utarbeidet våren 2016. Kommunen ser på denne informasjon som gyldig også i dag. Det er 5 personer som har hjemmesykepleie på Austra. Det er for hver av tjenestene færre enn 5 som har hjemmehjelp, BPA, avlastning, støttekontakt og langtidsopphold på institusjon.

Hvis Bindal kommune mister Austra anslås det at bemanningen kan reduseres slik:

- Hjemmetjenesten kan redusere bemanningen med ca 0,5 årsverk.
- Sykehjemmet kan redusere sengetallet fra 28 til 26 og bemanningen med 1,5 årsverk.

Kommunen vil få reduserte lønnsutbetalinger med sosiale utgifter på kr 1 333 000,- pr år
Kommunen vil få reduserte inntekter (egenbetaling hjemmetjeneste, vederlag sykehjem) på kr 255 000,- pr år.

Sum reduserte utgifter kr. 1 078 000,- pr år.

For unge brukere med individuell plan kan det over tid bli et større forbruk av tjenester.

PLAN/UTVIKLING

Se svar under spørsmål nummer 1.

3) Hva vil være virkningen av en grensejustering for din kommune?

- Reduserte inntekter for Bindal kommune. Disse overstiger klart utgiftsreduksjoner som følge av tap av Austra. Dette er dramatisk for en liten kommune som Bindal.
- Kommunens grunnbemanning blir i liten grad påvirket av tap av Austra.
- Redusert folketall som gir færre å dele utgifter på samt reduserte inntekter.
- Tap av areal og svekking av landbruket i Bindal kommune.
- Tap av arbeidsplasser.
- Svekket kulturliv.

4) Hvordan vil en ev grensejustering slå ut for den samla utviklingen i regionen?

Vi kan ikke se at en grensejustering har noen som helst betydning for utviklingen i regionen. For Nærøy og Vikna som ny kommune er denne eventuelle begrensede økningen (med hele Austra) i folketall av liten betydning. Det er pr. dato ingen kunnskap som sier noe om at den nye «storkommunen» vil kunne gi et bedre tilbud på Austra enn det Bindal gjør i dag. Avstander i kilometer blir den samme, og vi har ikke tro på endringer i infrastruktur som følge av at Austra går inn i ny kommune. Den nye kommunen vil ha utfordringer på mange andre områder framover. Så langt har Bindal kommune avhjulpet Nærøy og Leka kommuner ved behov for barnehageplass/skoleplass. For Bindal og Leka kommuner vil reduksjoner i folketall på ca 10 % hver være av langt større betydning enn effekten for Nærøysund. Den eneste betydningen vi ser for den samla utviklingen er den negative effekten en grensejustering har for Leka og Bindal. Vi nevner at Bindal kommune siste år er involvert i reiselivsprosjekt (mudring) og kaiprosjekt (fiskeri). Bindals engasjement og nærhet til innbyggerne på Austra har gjort at disse for oss store prosjektene finner løsninger.

5) Hva mener dere er fordeler og ulemper utfra et innbyggerperspektiv, av ulike løsninger for grensejustering?

Dersom det skal være et annet teoretisk alternativ enn dagens løsning må det være at Bindal kommune eller nye Nærøysund kommune overtar hele Austra. En løsning der Bindals innbyggere går til Nærøysund, mens Leka beholder Gutvik vil være forunderlig med tanke på at problematikken om Austra startet i Gutvik i Leka. Vårt svar baserer seg på følgende:

At Bindal kommune overtar hele Austra

Fordeler

- Bindal kommune har erfaring med rigging av tjenestetilbud og arbeid med infrastruktur på Austra (mudring og kai). Nabokommunene benytter tilbud i Bindals del av Austra i kommunal regi og i regi av næringslivet. Flesteparten av innbyggerne på Austra har mange av sine tjenester levert av Bindal kommune.
- Bindal har flest innbyggere på Austra og konsekvensen er stor ved tap av innbyggere. FM i Nordland uttalte i sin tilrådning høsten 2016 følgende: «Fylkesmannen vil ikke tilrå at innbyggerinitiativene følges opp uten at det samtidig finnes en løsning for resterende del av Bindal. Etter fylkesmannens vurdering vil «rest- Bindal» være enda mer sårbar enn dagens kommune ved en ev. grensejustering.»
- Bindal kommune er en liten kommune og har nærhet til våre innbyggere på Austra. Vi er kjent med ulike behov og ønsker. Bindal har skåret bedre på kommunebarometeret enn Nærøy og Vikna kommuner.
- Bindal har hatt stor betydning for utviklingen av kulturlivet på Austra.

Ulemper

- Leka blir enda mer sårbar om de mister innbyggerne i Gutvik.
- For begge alternativer vil det å overta Gutvik innebære ansvar for en befolkning der alderssammensetningen har en negativ utvikling.

At Nærøysund kommune overtar hele Austra

Fordeler

- I teorien skal det kunne være mer utviklingskompetanse i en større kommune, men kommunebarometeret har gjennom år vist at Bindal skårer bedre på vurdering av tjenestetilbud enn Vikna og Nærøy gjør.
- Noen ser det som en større garanti for å ha et framtidig barnehagetilbud dersom Nærøysund overtar hele Austra. Her er det imidlertid ikke belegg for å si verken det ene eller det andre.

Ulemper

- Nærøy har få innbyggere i dag og lite engasjement på Austra. Nærøys vedtak om ønske om å overta Austra ble fattet gjennom et benkeforslag i formannskapet, noe som ikke er

forsvarlig utredet. Den nye «storkommunen» har utfordringer knyttet til å rigge den nye kommunen, og det er uklart hva den nye kommunen kan tilby. Vi er ikke kjent med kunnskap som tilsier at den nye kommunen kan levere bedre enn Bindal kommune.

- Bindal har flest innbyggere på Austra og konsekvensen er svært stor ved tap av innbyggere. FM i Nordland uttalte i sin tilråding høsten 2016 følgende: «Fylkesmannen vil ikke tilrå at innbyggerinitiativene følges opp uten at det samtidig finnes en løsning for resterende del av Bindal. Etter fylkesmannens vurdering vil «rest- Bindal» være enda mer sårbar enn dagens kommune ved en ev. grensejustering.»
- Dagens innbyggere mister tryggheten i dagens legevaktordning i Bindal, som er bedre enn i Nærøy og Vikna kommuner.

6) Hva mener dere er konsekvenser (bl.a. inntekter og utgifter) for kommunen av en grensejustering?

OPPSUMMERING AV ANSLAG FOR ÅRLIGE ØKONOMISKE KONSEKVENSER FOR BINDAL KOMMUNE

	INNTEKTSTAP	UTGIFTSREDUKSJON	INNTEKT - KAPITAL
Rammetilskudd/skatt	8.199.000		
Eiendomsskatt	224.000		
Effekt av landbrukskriteriet	100.000		
Barnehagedrift		1.687.000	
Spesialpedagogiske tiltak		743.000	
Skoleskyss		124.000	
Bygdekino		20.000	
Pleie og omsorg	255.000	1.333.000	
Drift av skole- og barnehagebygg		716.000	
Veivedlikehold		100.000	
Fellingsavgift	5.000		
Salg av skole- og barnehagebygg			Takst 1.000.000-2.000.000 ?
Salg av vertikaldelt 2-mannsbolig	108.000		500.000 ?
Avtale med den som overtar vannverket			?
Avtale med den som overtar avløpsanlegget			?
SUM	8.891.000	4.723.000	

Oversikten viser et årlig økonomisk tap for Bindal kommune på i overkant av 4 millioner kroner dersom kommunen mister innbyggerne på Austra. Dette er svært dramatisk for en liten kommune som Bindal. I tillegg svekkes kommunen gjennom redusert folketall, noe som gjør at det blir enda færre innbyggere i en allerede sårbar kommune.

7) Hvor tett er relasjonen mellom kommunene, mht til tjenester, pendling, handel, kultur mv?

Leka og Nærøy kommuner har et begrenset tilbud på Austra. Bindal kommune nyter i svært liten grad godt av at det er tre kommuner på Austra. Bindal kommune har i flere tilfeller avhjulpet de øvrige to kommuner ved behov på områdene skole, barnehage og helse/pleie. Majoriteten av tilbudet på Austra er det Bindal kommune som har, og således ligger det til rette for at Bindal kommune tar dette ansvaret dersom Austra skal samles til en kommune. Mange av innbyggerne i Nærøy og i Gutvik benytter i dag legetjenester i Terråk i Bindal.

Butikken samt bensinstasjonen i Bogen i Bindal (på Austra) er eneste dagligvarebutikk/bensinstasjon på øya. Det foreligger ikke egne statistikker for pendling relatert til Austra, men de som pendler vil gjøre dette uavhengig av kommunenavn. Barnehagen/SFO i regi av Bindal kommune er viktig for pendlerne.

Kulturlivet:

Bindal kulturskole

Elever fra Austra får tilbud innenfor Bindal kulturskole.

Bygdekinoen

Har visning en gang i måneden på Vonheim, med UL Fønix som vertskap. Bindal kommune garanterer for et minstebeløp og betaler husleie til ungdomslaget.

Kjella idrettslag har lysløype på Hollup (som blir liggende i Bindal dersom Austra tilfaller annen kommune), Blåfjellstua, ansvar for Topp10-tur til Otervikfjellet (Vattafjellet). Ny topp i 2016 var Tyskenghatten som ligger på grensa mot Leka og Nærøy.

Trolig få innbyggere fra Nærøy og Leka som deltar i idrettslagets aktiviteter.

Foreningsliv

Basar på Vonheim (forsamlingshus i Bindals del av Austra)

Bridge på Vonheim

«Linedance» på Vonheim

Kjella husflidslag

Kjella helselag har eget helsehus/trimrom

Sang og musikklivet

UL Fønix skole- og ungdomskorps har noen medlemmer fra Leka (øya, ikke Gutvik).

Bindalseidet songlag har medlemmer fra hele Bindal og fra Nærøy. Har samarbeidet med Leka blandakor flere ganger.

17.mai-feiring

Eget korps, eget tog.

Kjella skole

Bygningen brukes på kveldstid til korpsøving, korøving, trimgrupper, med mere.

Bindal barnehage avdeling Kjella bruker rom i det gamle skolebygget.

Aktiviteter i Gutvik

Gutvik skytterlag i Leka har medlemmer fra Bindal.

Herlaugsdagene i juli har aktivitet både på Leka og i Gutvik, og trekker noe publikum fra Bindal.

Gutvik bedehus brukes til gudstjenester, andre møter, basarer og lignende.

Konsekvenser

Dagens grenser betyr ingen hindringer for kulturlivet. Hvis hele Austra blir tilhørende en kommune, vil det trolig ikke få konsekvenser for kulturlivet til hverdags.

Mulige forskjeller i tilskudd til lag og foreninger

Bindal kommune gir hvert år tilskudd til kulturformål, basert på søknader.

Foreninger på Sørhørsfjord får hvert år utbetalt varierende beløp, men i sum mellom 10.000 og 20.000 kr.

8) Hvilke fordeler og ulemper ser dere ved en ev grensejustering knyttet til samfunnsutviklingen på Austra?

Ses i sammenheng med svar på øvrige spørsmål.

9) Andre forhold en bør være oppmerksom på?

Bindal kommunestyre har fattet følgende vedtak basert på saksutredninger:

Bindal kommunestyre, k-sak 25/16, den 31.05.16:

Bindal kommune ser ut fra momenter i saksframlegget ikke behov for grensejustering på Austra nå. Dersom fylkesmennene konkluderer med grensejustering med valg av bestemt kommune er det naturlig at Bindal kommune overtar hele Austra. Et klart flertall av innbyggerne på Austra ønsker at Austra ved en grensejustering skal legges til Bindal kommune. Bindal kommune har flest innbyggere på Austra, og leverer flere tjenester der enn de øvrige kommunene

Bindal kommunestyre, k-sak 18/18, den 01.03.18:

Lekas befolkning i Gutvik har sendt søknad om grensejustering på Austra, der de ønsker at Gutvik legges til den nye sammenslåtte kommunen, og at hele Austra legges til en kommune. Bindal kommune ser ikke behov for grensejustering på Austra. Dersom det konkluderes med at hele Austra legges til en kommune er det naturlig at dette er Bindal kommune. Undersøkelse viser at et klart flertall av innbyggerne på Austra ønsker at Austra ved en grensejustering skal legges til Bindal kommune. Bindal kommune har flest innbyggere på Austra, og leverer flere tjenester der enn de øvrige kommunene.

Fylkesmannen i Nordland tilrådte den 29.09.16 følgende i forbindelse med framtidig kommunestruktur: «Fylkesmannen vil ikke tilrå at innbyggerinitiativene følges opp uten at det samtidig finnes en løsning for resterende del av Bindal. Etter fylkesmannens vurdering vil «rest-Bindal» være enda mer sårbar enn dagens kommune ved en grensejustering.»

Tap av Austra vil for Bindals del føre til at kommunen mister ca 9 % av innbyggerne. Innbyggertallet i Bindal er betraktelig redusert de senere år, og det blir stadig færre å dele utgiftene på. Om Bindal mister 9 % av innbyggerne betyr ikke det at kommunale utgifter reduseres tilsvarende. Dette da kommunen er liten og har en grunnbemanning som i all hovedsak ikke blir endret som følge av eventuelt tap av Austra.

Med hilsen

Britt Helstad
ordfører

Knut Toresen
rådmann

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Ekstern kopi til: Fylkesmannen i Nordland, postboks 1405, 8002 Bodø
Leka kommune, Leknesveien 67, 7994 Leka
Nærøy kommune, Idrettsveien 1, 7970 Kolvereid

